

השבת

לזכרון נצח מורינו ר' ישראל בער אודסר בן ר' אייזיק שלמה, זצ"ל

זהב וכסף ונחשת ... (שמות כה, ג)

וזה בחינת מלאכת המשכן שנצטוו אחר מעשה העגל, כי המשכן הוא בחינת הקדשה הגבה, בחינת איה שזוכין למצא על ידי הבקשה והחיפוש שמחפשי ומבקשי בעת שרחוקין מן הקדשה והולכין נע ונד ומטלטל. כי המשכן לא היה לו קביעות מקום ואז הייתה כביכול בחינת הקדשה מטלטלת ולא נודע איה מקום כבודו, רק במקום אשר ישכן שם הענן שם יחנו בני ישראל. ויש אשר איר יהיה שם הענן וכו', כי אלמלא לא חטאו ישראל היו נכנסין לארץ ישראל מיד ששם עיקר קביעות מקום קדשתו ושם עיקר התגלות כבודו יתברך, כי שם כל העשרה קדשות שהם בחינת עשרה מאמרות שבהם ברא העולם שבביל כבודו יתברך, אך על ידי שחטאו בעגל שהוא עבודה זרה, שהוא מקומות המטנפים, ונפלו מאד ונתרחקו מכבודו יתברך מאד, על כן היה תקונם על ידי בחינה הנ"ל, על ידי בחינת איה כנ"ל, שעל ידי זה מחיין את עצמן אפילו אם נופלין לעבודה זרה, שהוא מקומות המטנפים כנ"ל.

וזה בחינת מלאכת המשכן שצוה ה' יתברך שיבנו משכן מכסף וזהב ונחשת ושאר חפצים של ח"ל, אשר על ידי רבוי הכסף והזהב עשו את העגל, כמו שכתוב: "וידי זהב" כמו שפרש רש"י שם. וצוה עליהם ה' יתברך שבמה שקלקלו בו יתתקנו ושיחפשו ויבקשו הקדשה שם דייקא וכל איש יבקש ויחפש אם נמצאו אזלו כסף וזהב וכו' ויביא אותו למלאכת המשכן ועל ידי זה דייקא בנו את המשכן שהלך עמהם ממקום למקום. ובכל מקום שעמד שם, קנה קדשה גבה שם, והיו נוהגים שם כל הדינים הנוהגים בבית המקדש. וזר היה אסור לכנס למקום שעמד שם המשכן וכל הדינים. ואחר כך כשפרקו את המשכן משם היו מתרים כל הזרים ואפילו טמאים לכנס לשם, כי זאת הקדשה הוא בבחינת איה, בחינת איה מקום כבודו, כי הוא קדשה גבה ונעלמת מאד עד שאי אפשר לידע מקומו איה, רק במקום שזוכין למצאו כפי הבקשה והחיפוש, שם זוכין שיתגלה קדשתו. ועל כן לא היה להמשכן מקום קבוע, כי הוא בבחינת איה מקום כבודו כנ"ל.

ועל כן נבנה המשכן מכסף וזהב ושאר חפצים שהם עסקי ח"ל וכנ"ל. ועל כן ל"ט מלאכות שבהם כלולים כל המשא ומתן והעסקים, ממשכן גמרינו, כי קדשת המשכן הוא בחינת הקדשה הגבה שהיא בחינת איה, שזאת הקדשה נעלמת במשא ומתן ול"ט מלאכות בכסף וזהב ושאר חפצים כנ"ל. (לקוטי הלכות - הלכות גביות חוב מהיתומים ג' - ז')

ואת המשכן תעשה ... (שמות כו, א)

אם היו זוכין לאמונה שלמה בהשם יתברך, היינו להאמין שהכל מתנהג רק ברצונו יתברך לבד, אזי לא היו צריכין לעשות שום מלאכה ועסק, רק מלאכתנו היה נעשית על ידי אחרים, כמו שיהיה לעתיד, כמו שכתוב: "ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו'". נמצא, שכל יגיעת העסקים והמשא ומתן נמשך רק מבחינת פגם אמונת הרצון, ומזה נמשכין כל ההכחות והכפירות והשנויים במשא ומתן, שהכל נמשך רק מפגם אמונה, כי אם היה מאמין בשלמות שהכל מתנהג רק ברצונו יתברך לבד, בודאי היה עושה המשא ומתן שלו באמונה שלמה ולא היה משנה בדבורו. ועל כן באמת צריכין התגברות גדול להנצל מכפירות והכחות השכיחים במשא ומתן, ולהשתדל לעשות משא ומתן באמונה שלמה, שיהיה ההון הן והלאו לאו. ועיקר העצה לזכות לעשות משא ומתן באמונה היא להרבות בצדקה, כי על ידי צדקה ממשכין הארת אמונת הרצון. ובאמת אם היינו כולנו זוכין לתן צדקה כראוי, כבר היה מתבטל המשא ומתן לגמרי, ולא היינו צריכין לעשות שום מלאכה ועסק כלל, כי על ידי התגלות הרצון זוכין לזה שיהיה המלאכה נעשית על ידי

אחרים כנ"ל. אך אפילו כל זמן שאין זוכין לזה, לבטל המלאכות והמשא ומתן לגמרי, אף על פי כן זוכין על כל פנים על ידי הצדקה לעשות המשא ומתן באמונה, ושיאיר בו הארת הרצון, ואז המלאכות והעסקים הם בבחינת מלאכת המשכן. וזה בחינת כל הקניינים שתקנו רבותינו ז"ל במשא ומתן, לכל דבר קניין השיך לו, כגון קניין סודר וכיוצא, כי על ידי זה ממשיכין הארת הרצון לתוך המשא ומתן, ואז מכרח לקיים הקניין ולא ישנה עוד, כמבאר בפנים (לקוטי הלכות - הלכות ערב ג' - אותיות י"ד ט"ו לפי אוצר היראה - ממון ופרנסה - ק"כ)

ואת המשכן תעשה ... (שמות כו, א)

צריך האדם להרבות בתפלה מאד מאד כל ימי חייו. ואפילו כשרואה שמתפלל הרבה ואינו נענה, והתאוות והבלבולים מתגברים עליו בכל פעם ביותר, אף על פי כן אל יטעה שתפלותיו הם לריק, חס ושלום, רק ידע ויאמין שאין שום דבור נאבד לעולם, וכל תפלה ושיחה בינו לבין קונו עושה רשם, והצדיקי אמת מלקטים כל אלו התפלות והשיחות ובונים מהם בנינים נפלאים, בחינת בנין המשכן. וצריך כל אחד להתחזק הרבה בתפלה ושיחה תמיד, יהיה איך שיהיה, עד אשר על ידי רבוי התפלות יהיה נשלם הבניין בשלמות, ואז יכמרו רחמי יתברך ויקרב

אותו בשלמות, וישב אל ה' וירחמנו. אך אף על פי כן, כשיהיה לו איזה ישועה, אל יטעה שעל ידי תפלותיו ומעשיו הטובים פעל זאת, רק ידע שהכל רק בחסדו יתברך. ואף על פי שאנו יודעים שאי אפשר לנו לפעל הישועה השלמה בתפלתנו לבד כנ"ל, אף על פי כן אנו צריכין לעשות את שלנו, להרבות בתפלה בכל כחנו, ואז יכמרו רחמי יתברך ויעשה בחסדו ויושיענו בקרוב למען שמו.

וגם זה בכלל מה שמבאר במקום אחר, שצריכין בתפלה להיות קולע אל השערה ולא יחטיא, היינו שלא יטא לימין או לשמאל, היינו שלא יטעה, חס ושלום, שהתפלות הם לריק, חס ושלום, מחמת שזה כמה שצועקים ואינם נושעים, שזה בחינת נוטה לשמאל; וכן אל יטעה לומר, מה לנו להרבות בתפלה, מאחר שעיקר הישועה הוא רק בחסדו לבד, אם כן נסמך רק על חסדו, שזה בחינת נוטה לימין שלא כראוי. כי באמת צריכין להרבות בתפלה מאד תמיד ולידע אף על פי כן האמת, שאין אנו כדאי לפעל בתפלתנו כי אם בחסדו, ואף על פי כן אנו צריכין לעשות את שלנו להרבות בתפלה תמיד, והשם יתברך יעשה את שלו וימשיך עלינו חסדו למענו ויושיענו מהרה למען שמו. (לקוטי הלכות - הלכות נחלות ד' - אותיות י" כי לפי אוצר היראה - התבודדות - ט"ל)

סיפור (כוכבי אור - אנשי מוהר"ן, מג)

סיפור

... שמעתי בעת שישב אדמו"ר זצ"ל בברסלב, ישב פעם אחת עם אנשים, ובתוכם היה גם רבי חיים שרה'ס מברסלב, ופתאם אמר רבנו ז"ל האדם הוא שוטה כל כך עד שאפילו כשהמלאך המוות הולך אחרי כתפיו הוא מחזיק עדיין בשטותיו והבליו. והאנשים השתוממו מאד על הדבורים האלה ולא ידעו על מה הם מרמוזין, אבל הרי חיים שרה'ס נבהל מזה מאד מאד, כי נכנסו הדבורים היטב בלבו וידע בנפשו כי אדמו"ר זצ"ל מרמוז עליו באלו הדבורים וישב אצל השלחן בפחד גדול. אחר כך הלכו כל האנשים לדרכם, ורבי חיים הנ"ל נשאר יושב אצל השלחן, ושאל אותו אדמו"ר זצ"ל מה אתה יושב? ולא יכל להשיבו כי ישב במרה שחורה גדולה מאד.

איך זוכין להיות יראי ...

ונכנס אדמו"ר זצ"ל לחדרו והלך הר' חיים הני"ל אחריו וייבך לפניו מאד. ויאמר לרבנו ז"ל: רבי, אני יודע בוודאי אשר כוונתכם בהדבורים היתה עלי, לכן מאד מאד אבקשכם לעורר רחמים עלי, שאשאר בחיים. ויאמר לו אדמו"ר זצ"ל: כן הדבר שהיתה כוונתי עליך, אך אני צריך לנסע על ציון קבר זקני הקדוש הבעל שם טוב זצ"ל למעוזיבו' להתפלל עבור הילד שלי [שהיה אז חולה], לכן תיסע גם כן עמי ואתפלל גם עליך. וכן עשה, ונסע רבי חיים הני"ל גם כן עם רבנו ז"ל למעוזיבו'. והלך רבנו ז"ל על קבר הבעל שם טוב זצ"ל, והתמהמה שם זמן רב, ואחר כך אמר לרבי חיים בזה הלשון: לך פעלתי ולי לא! ואין אתה צריך אפילו להתפלל אך כיון שאתה פה לך גם כן. והלך אל קבר הבעל שם טוב. ואמר לו כמה שנים יהיה עוד. ויסעו בחזרה לברסלב ובאמצע הדרך אמר רבנו ז"ל לרבי חיים הני"ל: הילד שלי כבר מת! וכך הוה, כי כשבאו לביתם מצאו שהילד כבר מת, [ולא רצה רבנו ז"ל ללכת לעיר ברסלב על שבת קדש, ושלה האיש הני"ל לברסלב לקנות חלה על שבת קדש וצוה לו שיהיה הדבר בסוד שלא יתוודע לאישו. אך אנשי שלומנו שאלו אותו איפה רבנו ז"ל כי ידעו מתחילה שנסע עמו והשיבו להם בסוד. ובין כך עבר מעשה מאברהם פייס שהיה מקרב לרבנו ז"ל, והוא היה מקודם איש מכער, והיה רגיל לומר על עצמו: בגיהנם, ישאו את עוונותי על נס! והיה לו בן פגום וכו' וישם בנו היה חיים פייס, ועשה עמו שידוך עם בת ישראל נכד הבעל שם טוב. והבעל שם טוב אבי זקנו של הכלה לא היה רוצה בהשידוך, ועל כן בא לרבנו הקדוש שאינו רוצה בהשידוך והיה רוצה ליטול החתן מן העולם. והיה לרבנו ז"ל רחמנות על החתן, ובקש מהבעל שם טוב ז"ל שיניח אותו אבל לא יהיה לו בנים, ממילא לא יהיה להם התקשרות ויהיה גט וכן היה.

(מר' ישראל אודסר, זצ"ל - המשך)

שיחות

ובלילה הקיץ רבנו ז"ל את רבי חיים שרה"ס הני"ל, והלך עמו ביער להתבודד שם, ואחר כך סיפר לו כל הני"ל. וגם סיפר לו כי הבעל שם טוב אבי זקנה לקח מעמו השנים והכרחתי לתן לו שנים אחרים והגיד לו כמה שנים [ועיין להלן באריכות]. ובעת שחיים פייס [החתן] היה בארץ ישראל, כי נסע לארץ ישראל, סיפר לאנשי שלומנו שרבנו ז"ל נתן לו פתק של עבודות וסגופים, ואמר לו שאם יקיים זאת יתהפך גופו ליהודי כשר ממש, אך היה קשה לקיים ולא קיים. ובעת המחלקת מהרב מסאוורן רצה גם כן לחלק, אמר לו רבי חיים שרה"ס הני"ל: שתק! הלא אני יודע כמה שנים תחיה וכו'. ורבי חיים הני"ל חי עוד הרבה שנים, כמו שאמר רבנו ז"ל:

... אצל העולם, כל זמן שחיים, אז יודעים שהכסף לא

כלום, אבל כל זמן שהאדם חי הוא רוצה כסף, כסף וכבוד, ואי אפשר לצאת מזה רק על-ידי הבעל-תפילה, כמו שכותב רבנו ב'ספורי מעשיות', שרק הבעל-תפילה הוא מוציא מכסף ומהתאוות ומכל העוונות, זה עיקר התיקון – הבעל תפילה. זה רבנו הקדוש, האמת כשהוא נותן מתנות הוא נותן למי שהוא מתגעגע, למי שהוא בוכה ומתגעגע, אז רבנו הקדוש נותן לו את המתנות, הוא בא לחתונה והוא נותן מתנות. כמו בהמעשה של ה'שבעה בעטלירס', שבתונה הילדים היו בוכים ומתגעגעים ורוצים את הבעטליר (הקבוצ), "איך לוקחים בכאן הבעטליר, אם הוא היה כאן על החתונה, שבע ברכות, היה שמח מאד..."

מה זה שמחה? כסף או כבוד? מה זה שמחה?

השמחה הוא רק אמת זך וצח!

יש כבר בעולם הכל מה שאנחנו צריכים, אבל זה בדינו. מצדו, מצד רבנו, הוא מוכן לתת לנו כל מה שצריך. אפשר לזכות אפילו יותר מרבי ישראל, אבל זה הכל בדינו, כפי הרצון, כפי מה שמוכנים להקריב את כל אשר לנו בשביל השם יתברך. והעיקר הוא לא להשיג ולהסתכל על הבלי העולם הזה, על כל העולם, צריכים להסתכל רק על האמת. האמת הוא רק לזכות להתפלל להשם יתברך באמונה, באמת, בתמימות. אבל איך אנחנו מתפללים, איך התפילה שלנו וגם-כן כל העוונות שלנו, זה עוד לא מגיע אפילו לטיפה מן הים ממה שרוצה רבנו. אבל אסור לנו ליפול, ולא לחשוב: "אני כבר שקוע היכן שאני שקוע ואני רגיל ככה ואני לא יכול להשתנות", לא!

לפי דברי רבנו, כל אחד יכול להשתנות מהפך אל הפך, ממוות לחיים. יכולים להשתנות וזה לא רק ממחר, אפשר להשתנות בכל רגע בכל יום ובכל עת, "ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית", לא רק בכל יום - אלא תמיד! תמיד זה כל היום, כל רגע הוא של היום, אז בשביל מה צריכים לכתוב "בכל יום תמיד"? בכל יום זה תמיד. התשובה היא, שבכל יום יש הרבה רגעים, אז אפשר להשתנות בכל רגע, תמיד, בכל יום. "מעשה בראשית", בראשית זה הראש-בית, הבעל-הבית של העולם. הבעל-הבית של העולם זה הצדיק יסוד עולם, הוא רבנו הקדוש!...

נו, כפי שאנחנו מחפשים האמת ויודעים ורואים האמת כמו שהוא - שהעולם הזה הבל לא כלום, כמו שאנחנו אומרים בכל יום: "לא על צדקותינו אנחנו מפילים תחנונונו לפניך, כי על רחמיך הרבים", בשבילנו - אנחנו רחוקים, עומדים בחוץ לגמרי.

"מה אנו, מה חיינו, מה חסדנו, מה צדקותינו, מה ישועתנו...". כלום! "מה כוחנו, מה גבורתנו? מה נאמר לפניך, הלא כל הגיבורים כאין לפניך, ואנשי השם כלא היו", זה הכל הבל!

"כיל הגיבורים - כאין לפניך", כלום.

"ואנשי השם - כלא היו", אנשי השם - מפרסמים בשם גדול "כלא היו", זה הבל, כלום!

"וחכמים כבלי מדע ונבונים כבלי השכל", נבונים, מה זה נבונים?

"נבונים - כבלי השכל".

"כי רב מעשיהם תהו", בלי הצדיק הוא תהו ובהו!

"וימי חייהם הבל לפניך", הבל.

"לבד הנשמה הטהורה", האמת הזה - רק הנשמה הטהורה היא הנשמה היא טהורה מכל הבלי העולם הזה. הנשמה מתרחקת מכל הבלי העולם הזה ולא רוצה אותו, וכל העולם שקוע בהבלי העולם הזה ואנחנו צריכים למסר נפשנו להשליך את זה...

נו, והעיקר אנחנו צריכים לרחם על עצמנו לחפש את רבנו, יש הכל מה שאנחנו צריכים בכל יום ובכל עת, בכל רגע. התיקונים, מה זה התיקונים? שנוכה להתחדש, מעכשיו, בכל רגע, כן. לא להתייאש, לא להתבלבל,

להשליך עצמנו על השם יתברך, על רבנו הקדוש!

אני, כשבא היום אני מפקיר את עצמי ואת כל העניינים של הילדים שלי, של הדורות ושל הנכדים - הכל על השם יתברך.

רבי ישראל הוא השליך הכל על השם יתברך, אבל אנחנו יכולים לומר "אני משליך", אבל צריכים לעשות במסירת נפש, ממש בכל יום תמיד, בכל יום לומר: "אני משליך עצמי עליך השם יתברך ושיהיה הכל כרצונך!" זה

העיקר הישועה, זה עיקר התשובה, זה עיקר הכל. לא בשבילי כי אז זה לא כלום. אנחנו צריכים למסר נפשנו להרחיק כל העולם הזה, כל הבלי עולם הזה מלבנו, זה הכל הבל, הבל!...

אוי אוי... העניין של רבנו זה אמת, אבל זה אמת כזה שאי אפשר לדבר עם אנשים כי הם שקועים במה שהם שקועים ולא חושבים שזה הבל. הם חושבים: "אתה ברסלב אתה משגע, מה אתה אומר, אתה אומר שהכסף לא

כלום, כבוד לא כלום, אתה משגע" הם לא יכולים להבין את זה. ככה הוא העולם, יש עולם ויש רבנו!

האם אתה רוצה להיות שקוע בהבלי העולם הזה? נו, מי מכריח אותך? אם יש לך שכל, תברח למקום שצריכים להציל את עצמך. ואם האדם לא חושב על זה והוא מרחם על הילדים שיהיה להם כל הכבוד שבעולם וכל הכסף ויְרֵשָׁה, אז זה כלום, לא שווה כלום. רבנו הקדוש אמר: "עולם הבא אנחנו מאמינים שישנו, אבל עולם הזה - אין כלל!"

העולם הזה - אין כלל ...

העולם הזה - אין כלל ...

העולם הזה - אין כלל ...

(ארץ ישראל)

עצות ותפילות

על-ידי שנותנין צדקה לארץ-ישראל נכללין באווירא דארץ-ישראל, שהיא בחינת הבל הקדוש שאין בו חטא, ועל-ידי-זה מבטלין הדין והחושך וכו' מן העולם; גם על-ידי-זה ניצול ממחשבות זרות שבתפילה ונודך מחו ומחשבתו, והיא בחינת תיקון הברית (לקוטי עצות - ארץ ישראל, ז').

... ובכן יהי רצון מלפניך ה' אלקי ואלקי אבותי, שתעזרני ליתן צדקה הרבה לעניים הגונים הרבה, ותחמל עלי ברחמיך ובחסדיך הגדולים והעצומים, ותעזרני ליתן צדקה הרבה לארץ-ישראל, לתמך ולסייע בסיוע שיש בו ממש לעניים הגונים הדרים בארץ ישראל, ואזכה להכלל על-ידי-זה באווירא דארץ ישראל, באוויר הקדוש, באוויר וההבל שאין בו חטא, ונוכה על-ידי-זה להמתיק ולבטל כל מיני דינים מעלינו ומעל כל עמך בית ישראל. ונוכה תמיד לדחות ולבטל הדין והחושך והסכלות וכל מיני חכמות חיזוניות מן העולם. ותעזרני להגביר ולהעלות ולנשא הנפש הקדושה והתורה הקדושה, ותאיר עלינו אור החכמה הקדושה, ותמשך עלינו חסדים טובים מאתך תמיד, ונוכה לזכרון דקדושה. ותשפיע עלינו מאתך שפע טובה וברכה חיים חן וחסד ורחמים ושלוש וכל טוב. וברחמיך הרבים תזכור לנו את ברית אבותינו אברהם יצחק ויעקב, ותקיים לנו מקרא שכתוב: וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכר והארץ אזכר ... (מתוך לקוטי תפילות א' - תפילה לז').

על ידי שנותנין צדקה לארץ-ישראל